

MATANA a.s.

Malá Štupartská 646/1, 110 00 Praha 1

e-mail: sbh@matana.cz
www.pamatky.kehilaprag.cz

tel.: 226 235 213 **Mgr. Blanka Rozkošná**
226 235 212 **JUDr. Leoš Heřmánek**
604 234 136 **Ing. Mojmír Malý**
608 627 247 **Ing.arch. Jaroslav Klenovský**

Přehled vysokých a poutních židovských svátků v občanském roce 2017, během nichž není přípustné vstupovat na židovské hřbitovy

PESACH	pondělí	10. dubna	vstup povolen do 13 hodin
	úterý	11. dubna	zavřeno
	středa	12. dubna	zavřeno
	pondělí	17. dubna	zavřeno
	úterý	18. dubna	zavřeno
ŠAVUOT	úterý	30. května	zavřeno
	středa	31. května	zavřeno
	čtvrtek	1. června	zavřeno
ROŠ HAŠANA	středa	20. září	vstup povolen do 13 hodin
	čtvrtek	21. září	zavřeno
	pátek	22. září	zavřeno
JOM KIPUR	pátek	29. září	vstup povolen do 13 hodin
	sobota	30. září	zavřeno
SUKOT	středa	4. října	vstup povolen do 13 hodin
	čtvrtek	5. října	zavřeno
	pátek	6. října	zavřeno
Hošana raba	středa	11. října	vstup povolen do 13 hodin
Šemini aceret	čtvrtek	12. října	zavřeno
Simchat Tora	pátek	13. října	zavřeno

Hřbitovy musí být kromě toho uzavírány též pravidelně po všechny soboty, a to včetně doby počínající pátečním západem slunce.

Děkujeme za respektování těchto pravidel.

Většina jmenovaných svátků je uvedena již v Tóře (Pěti knihách Mojžíšových) a každoročně jsou jimi připomínány starobylé i novější události z historie Izraele, zároveň přinášejí reflexi pravidelných přírodních dějů i víru v konečnou spásu a vykoupění. Židovský kalendář vznikl kombinací měsíčního a slunečního cyklu, každý den (stejně jako svátky) začíná západem slunce a končí východem hvězd, týden tvoří sedm dnů a končí šabatem a každý měsíc začíná za novoluní. Z důvodu časového rozdílu lunárního a solárního cyklu dochází každý rok k určitému posunu termínu oslavy svátků.

Základním a nejvýznamnějším židovským obyčejem je svěcení **šabatu**, který jako sedmý den týdne připomíná sedmý den biblického stvoření. Šabat jednou do týdne přerušuje rytmus všedního života židovské komunity a je vyhrazen bohoslužbě a odpočinku. Oslava začíná západem slunce v pátek večer (erev šabat) a končí v sobotu po východu hvězd. Dodržováním šabatu si Židé připomínají, že to byl Bůh, kdo požehnal sedmý den na konci Stvoření světa a stanovil, že tento svatý den má být připomínán a svěcen, jak uvádí čtvrté přikázání Desatera. Příkaz je častěji opakován v Tóře a ostatních knihách Starého zákona.

Osmidenní Svátek **Pesach** je první ze tří hlavních biblických poutních svátků, které jsou vyhlášené v Tóře a kdy se konaly poutě do Jeruzaléma. Pesach (březen-duben) připomíná vysvobození Izraelců z egyptského otroctví (popisuje Druhá kniha Mojžíšova, Exodus) a zrození židovského Izraelského národa jako jednu z největších událostí biblických dějin. Jeho název připomíná desátou egyptskou ránu, při níž Bůh ušetřil židovské prvorozence. Jindy je nazýván Svátek jara a tento název souvisí jednak s dobou odchodu Židů z Egypta, jednak poukazuje na souvislost svátku se zemědělským cyklem ve starém Izraeli. Pesach se slaví osm dní, přičemž dva první a dva poslední dny jsou sváteční. Vyznačuje se řadou zvláštních předpisů a zvyků, z nichž nejnámější je požívání macesů – placek z nekvašeného chlebového těsta, připomínajících spěšný útěk Židů z Egypta. Odtud také častý název Svátek nekvašených chlebů (macesů), které patří k nejcharakterističtějším znakům tohoto svátku. V židovských domovech v diaspoře se první dva večery svátku koná tradiční sederová hostina. Z biblického svátku Pesach historicky vycházejí také křesťanské Velikonoce, které se slaví přibližně ve stejné době.

Šavuot (Svátek týdnů) je druhý z biblických poutních svátků, který se slaví sedm týdnů a 50. den po Pesachu (duben-květen). Jeho další označení Svátek sklizně nebo Svátek prvotin připomínají, že v Izraeli tou dobou začíná sklizeň pšenice. Hlavní náboženský význam svátku zdůrazňuje název Čas darování Tóry, který připomíná darování Tóry Mojžíšovi na hoře Sinaj během putování Izraele pouští. Tak tento svátek navazuje na Pesach - získání fyzické svobody osvobozením z egyptského otroctví - a zdůrazňuje nabytí duchovní svobody o svátku Šavuot prostřednictvím přijetí Tóry. Zbožní Židé tráví svátek studiem, je zvykem předčítat Knihu Rút, synagoga se zdobí čerstvým listovým a ratolestmi, připomínající dobu sklizně, oblíbená jsou mléčná jídla. Biblický svátek Šavuot se stal základem křesťanského svátku Letnic.

Roš ha-šana (Nový rok) má hned několik základních významů, jejichž obsah naznačují jeho další názvy, jimiž je označován v Tóře – Den troubení, Den upamatování a Den soudu. Pronikavý zvuk šofaru – hudebního nástroje, zhotovovaného nejčastěji z rohu berana, je připomínkou smlouvy, kterou Izrael uzavřel s Hospodinem na hoře Sinaj, druhé jméno vyjadřuje potřebu rozpomenutí se na všechny skutky minulého roku, jméno třetí připomíná, že toho dne je svět souzen: podle tradice Bůh určuje, jaký bude mít kdo osud, kdo bude zapsán do knihy živých a kdo do knihy mrtvých. Vedle významu „soudného dne“ je Nový rok podle tradice výročí stvoření světa a „narozeninami světa“. Roš ha-šana zahajuje Vysoké svátky, deset dnů pokání, které Židé tráví modlitbami a sebezpytováním (září- říjen).

Jom Kipur (Den smíření) je vyvrcholením Vysokých svátků a deseti dnů pokání po Roš ha-šana a vůbec nejzávažnější svátek židovského náboženského roku. Den smíření je nejen dnem, kdy je zakázáno pracovat, ale i dnem nejpřísnějšího celodenního půstu, jenž má člověku připomenout, že původem hříchu bývá nejčastěji neschopnost ovládat své žádosti. Smíření s Bohem – vlastní poslání svátku – předpokládá nejdříve smíření s lidmi: věřící musí své bližní, kterým ublížil, požádat o odpuštění.

Sedmidenní svátek **Sukot** (Svátek stanů) se slaví necelý týden po Jom Kipur jako poslední ze tří biblických poutních svátků (obvykle říjen). Jako Pesach a Šavuot je svátkem spojeným se zemědělstvím starověkého Izraele: svědčí o tom i jeden z jeho názvů – Svátek sklizně. Je poděkováním za dary přírody, ale i připomenutím hojnosti, již se Židům po čtyřicetiletém strastiplném pouti pouští dostalo v Zemi zaslíbené. Nejvýraznějším znakem oslavy svátku je budování a pobyt v provizorním přístřešku zvaném suka. Suka musí mít otevřenou střechu, zakrytou jen zčásti chvojím nebo listnatými větvemi, kterými musí být vidět hvězdy. Uvnitř bývá vyzdobena různými květy a plody a obrázky. Pobyt v provizorním přístřešku je připomínkou putování biblického Izraele pouští a nejistých podmínek lidské existence vůbec. Teprve o sedmém dni Sukot nazývaném **Hošana raba** jsou definitivně zpečetěny Boží výnosy týkající se osudu člověka v novém roce. Osmý den Sukot se světí již jako samostatný svátek **Šemini aceret**. Toho dne se při bohoslužbách v Izraeli ukončuje starý a začíná nový roční cyklus předčítání celé Tóry, jejíž text je rozdělen do 54 týdenních oddílů. V diaspoře se tento cyklus obnovuje až následující den o svátku **Simchat Tóra** (svátek Radosti z Tóry).

Pro úplnost lze ještě dodat, že k vysokým a poutním svátkům přibýly v pobiblické době další slavnostní dny, jimiž si judaismus připomíná významné historické události. Nejdůležitější z těchto svátků jsou smuteční den Tiša be-av a dva veselé židovské svátky Chanuka a Purim.

Tiša be-av (9. den měsíce Av) k tomuto datu si Židé připomínají výročí zničení prvního i druhého Jeruzalémského chrámu, vypovězení ze Španělska (1492) a další tragické události židovských dějin (červenec – srpen).

Chanuka (Svátek zasvěcení) se slaví po osm dní (obvykle v prosinci) na upomínku osvobození Jeruzaléma roku 164 př.o.l., očistění Chrámu a obnovení chrámové bohoslužby, které je popisováno v knihách Makabejských. Důležitou roli v chanukových zvycích hraje postupně zapalování osmiramenného svícnu zvaného chanukija.

Purim (Svátek losů) se slaví měsíc před Pesachem (únor-březen) a je připomínkou záchran židovské komunity v starověké Persii. Tato událost je popsána v biblické Knize Ester a název svátku připomíná jeden z motivů příběhu, při nichž je metán los, který měl určit, kdy dojde k masakru Židů v perské říši. Na Purim se dodržují velmi rozmanité zvyky, připravují se zvláštní jídla a pije se víno, hraje se příběh královny Ester, pořádají se karnevaly a maškar.